

Προκαλεί κρίση και αρπάζει εδάφη στη νεκρή ζώνη

Άγκυρα: Σχέδιο ενίσχυσης και εδραίωσης, μέσω νέων τετελεσμένων, της κατοχής

■ **ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ**

Οι τουρκικές κινήσεις σε στρατιωτικό και γεωπολιτικό επίπεδο, στην Κύπρο και στην περιοχή, συνδέονται άρρηκτα και με τις ενέργειες που γίνονται επί του εδάφους, στην κατεχόμενη περιοχή του νησιού. Δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να θεωρούνται τυχαίες οι ενέργειες που αφορούν, για παράδειγμα, την ενίσχυση των στρατιωτικών υποδομών. Αλλά και οι κινήσεις της κατοχικής δύναμης επί του εδάφους, που στοχεύουν στην επιβολή τετελεσμένων. Οι κινήσεις προέλασης του κατοχικού στρατού στη νεκρή ζώνη, σε περιοχές κατά μήκος της γραμμής καταπαύσεως του πυρός, έχουν πυκνώσει την τελευταία περίοδο, και τεντώνουν το σχοινί επικίνδυνα. Προκαλείται κρίση, η οποία συντηρείται από την τουρκική πλευρά, έχοντας μόνιμο στόχο την επέκταση της κατοχής.

Οι παρεμβάσεις της Ειρηνευτικής Δύναμης, της ΟΥΝΦΙΚΥΠ, παρόλο που έχει πλέον περιορισμένες δυνατότητες, λόγω και της μείωσης του προσωπικού, λειτουργούν σε κάποιο βαθμό αποτρεπτικά, χωρίς όμως να σταματούν τις τουρκικές παράνομες ενέργειες. Την ίδια ώρα, η Εθνική Φρουρά βρίσκεται σε κατάσταση συνεχούς επαγρύπνησης.

Κρίση στην Πύλα

Η πιο πρόσφατη περίπτωση σοβαρής παραβίασης, είναι στην περιοχή της Πύλας. Εκεί συχνά προκαλούνται επεισόδια, καθώς συστηματικά επιχειρείται από κατοχική πλευρά να επιβληθούν τετελεσμένα με την κατάληψη εδαφών. Συγκεκριμένα, αυτή τη στιγμή ο κατοχικός στρατός έχει προχωρήσει, προελάσει, εντός της νεκρής ζώνης, στην περιοχή Πλάτη (στην Πύλα), τοποθετώντας τουρκική σημαία και ψευδοαστυνομικούς, που πραγματοποιούν και περιπολίες. Πρόκειται για μια έκταση 4 τετραγωνικών χιλιομέτρων, που έχει καταληφθεί από τον τουρκικό στρατό κατοχής. Είναι σαφές πως με την κίνηση αυτή έχει επεκταθεί η κατοχή, αυξήθηκαν τα εδάφη που βρίσκονται υπό τον έλεγχο του κατοχικού στρατού στο νησί. Η περιοχή αυτή βρίσκεται ανατολικά της Λάρνακας, πολύ κοντά στην πόλη.

Από την πλευρά της Λευκωσίας υποδεικνύεται πως η κρίση θα εκτονωθεί μόνο όταν αποχωρήσει η τουρκική κατοχική δύναμη από την περιοχή. Σημειώνεται ότι τον Αύγουστο του 2023, μετά από επεισόδια στην ίδια περιοχή, όπου σημειώθηκαν και συγκρούσεις μεταξύ του τουρκικού

στρατού και ΟΥΝΦΙΚΥΠ, υπήρξε –μέσω των Ηνωμένων Εθνών και όχι απευθείας– συμφωνία μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Τουρκίας, την οποία ο κατοχικός στρατός δεν τήρησε ποτέ. Η συμφωνία περιλάμβανε, μεταξύ άλλων, οικιστική ανάπτυξη της νεκρής ζώνης από Ελληνοκύπριους ιδιοκτήτες γης, και κατασκευή δρόμου που ήθελαν οι Τούρκοι. Έμεινε, ωστόσο, στα χαρτιά. Όχι μόνο δεν εφαρμόστηκε από τους Τούρκους, αλλά συνεχίσθηκαν οι προκλητικές κινήσεις.

Οι άλλες περιοχές

Εκτός από την Πύλα, τουρκικές κινήσεις γίνονται και σε άλλες περιοχές. Τις τελευταίες ημέρες σημειώνονται περιστατικά παραβίασης του καθεστώτος της νεκρής ζώνης στην περιοχή της Αυλώνας, που βρίσκεται μερικά χιλιόμετρα έξω από τη Λευκωσία. Τούρκοι έποικοι, με την κάλυψη του κατοχικού στρατού, εισέρχονται στη νεκρή ζώνη και καλλιεργούν χωράφια Ελληνοκυπρίων. Το θέμα δεν είναι η καλλιέργεια των χωραφιών, αλλά η εισβολή στην περιοχή και η δημιουργία τετελεσμένων. Αρπάζουν γη και την χρησιμοποιούν. Ποια η αντίδραση; Τα Ηνωμένα Έθνη παρακολουθούν και οι Ελληνοκύπριοι διαμαρτύρονται. Πρέπει να σημειωθεί πως από το 1974 και εντεύθεν τα Ηνωμένα Έθνη παραχωρούν άδεια σε γεωργούς να καλλιεργούν τη γη τους, που βρίσκεται εντός της νεκρής ζώνης, αναλαμβάνοντας και την ασφάλειά τους. Πολλές φορές Ελληνοκύπριοι εκδιώχθηκαν από ένοπλους Τούρκους στρατιώτες.

Περαιτέρω, παράνομες κινήσεις από την κατοχική δύναμη καταγράφονται σε πολλές περιοχές, όπως στα Στροβίλια, Λήδρα Πάλας, Άγιο Δομέτιο (στο αγγλικό νεκροταφείο Wayne's Keep) και στο «σπίτι της Μαρίας», περιοχή Δένειας, Αυλώνας, Πύλας, Αθαιίνου και αλλού. Είναι σαφές πως η τουρκική πλευρά δεν αποδέχεται το καθεστώς των περιοχών αυτών, το αμφισβητεί και προελαύνει.

Η ερμηνεία της Λευκωσίας

Η Κυπριακή Δημοκρατία παρακολουθεί από κοντά τις εξελίξεις στην Πύλα και βρίσκεται σε συνεχή επαφή με την ΟΥΝΦΙΚΥΠ. Σύμφωνα με δημόσιες αναφορές του Προέδρου της Δημοκρατίας, «οι παραβιάσεις γίνονται με έναν διττό στόχο. Από τη μια να αμφισβητηθεί η νεκρή ζώνη, και είναι σημαντικό ότι υπάρχει αυτή η αντίδραση από τα Ηνωμένα Έθνη. Θέλουμε να δούμε όμως αποτελέσματα. Δεν μας ικανοποιεί και δεν μας αρκεί η λεκτική αντίδραση ή οι αντιδράσεις που δεν επαναφέρουν την κατάσταση στην προτέρα κατάσταση πραγμάτων. Και κατά δεύτερον, μια συνειδητή προσπάθεια να δημιουργήσουν ακόμη περαιτέρω προβλήματα στη νέα προσπάθεια που ξεκίνησε ο Γενικός Γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών» στο Κυπριακό. Σε ό,τι αφορά τις ενέργειες της Λευκωσίας, ο Πρόεδρος ανέφερε πως «κινούμαστε σε δύο επίπεδα. Το ένα είναι το επίπεδο των Ηνωμένων Εθνών, το άλλο είναι το επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σε όλα αυτά είναι ξεκάθαρη η ευθύνη που ανήκει. Είναι στην

Τουρκία, και εκεί επικεντρώνονται και οι προσπάθειες και των Ηνωμένων Εθνών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης».

Η έκταση της νεκρής ζώνης

Για την ιστορία, να αναφέρουμε ότι η νεκρή ζώνη, που καλύπτει το 2,7% του συνόλου της επικράτειας της Κύπρου, δεν είναι έδαφος που έχει καταληφθεί από τις τουρκικές κατοχικές δυνάμεις τον Ιούλιο και Αύγουστο του 1974. Είναι έδαφος που έχει παραχωρηθεί από την Κυπριακή Δημοκρατία στην Ειρηνευτική Δύναμη ως ζώνη ασφαλείας μεταξύ των εκατέρωθεν στρατιωτικών δυνάμεων. Η ΟΥΝΦΙΚΥΠ έχει τον προσωρινό έλεγχο της «ουδέτερης ζώνης», ώστε να λειτουργεί αποτρεπτικά. Παρά το γεγονός ότι αυτό που ισχύει σε σχέση με το καθεστώς της νεκρής ζώνης είναι ξεκάθαρο, οι τουρκικοί σχεδιασμοί επιδιώκουν την κατάληψή της.

Κατασκευή νέων στρατιωτικών υποδομών και αναβάθμιση υφιστάμενων

Η Τουρκία, κι αυτό δεν μπορεί να αποσυνδεθεί από όσα διαδραματίζονται στην ευρύτερη περιοχή, ενισχύει τις στρατιωτικές υποδομές της στην κατεχόμενη Κύπρο. Η Τουρκία έχει πάντα ψηλά την Κύπρο σε σχέση με τις γεωπολιτικές της επιδιώξεις, θεωρώντας τα κατεχόμενα σημαντικά για την ασφάλειά της. Η Άγκυρα εκτιμά πως η παρουσία της στο νησί «σπάζει» την περικύκλωσή της από διάφορους δρώντες στην περιοχή, περιλαμβανομένης και της Κυπριακής Δημοκρατίας. Την ίδια ώρα, ωστόσο, διαχρονικά επιβεβαιώνεται πως όταν η Τουρκία πιέζεται, προβαίνει σε κινήσεις στην Κύπρο. Είτε με ενέργειες επί του εδάφους (η τακτική της προέλασης σε περιοχές της νεκρής ζώνης), είτε με τη δημιουργία έντασης με ρητορικές εξάρσεις. Η Κύπρος έκπαλαι ήταν η «διέξοδος αποσυμπιέσής» της και το σημείο αναφοράς της για να αναδείξει τη δύναμη επιβολής της.

Στο πλαίσιο των σχεδιασμών αυτών, σχεδιάζονται νέες στρατιωτικές υποδομές και η ενίσχυση/αναβάθμιση υφιστάμενων. Οι τρεις στρατιωτικές βάσεις, αυτή του Λευκόνοικου και οι δύο που έχουν σχεδιαστεί, σε Μπογάζι και Καρπασία, υπάγονται στο Πολεμικό Ναυτικό. Στο Λευκόνοικο λειτουργεί αεροπορική βάση, που χρησιμοποιείται για drones, ενώ έχει εγκατασταθεί ένα μεγάλο ραντάρ στην οροσειρά του Πενταδακτύλου, που ελέγχει ολόκληρη την περιοχή.